

Statsforvalteren

i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Vår dato:

22.04.2026

Vår ref:

2025/15892

Deres dato:

06.02.2026

Deres ref:

2026/4998

BUSKERUD FYLKESKOMMUNE

Hauges gate 89

3019 DRAMMEN

Saksbehandler, innvalgstelefon

Brede Kihle, 32266865

Uttalelse til regional plan – Buskerudplanen – Med hjerte for Buskerud

Vi viser til brev av 6. februar 2026.

Vi mener forslag til regional plan for Buskerud – Med hjerte for Buskerud, i for liten grad legger føringer for arealplanleggingen i fylket som bidrar til styring i en tid hvor vi nettopp trenger dette. Ut fra nasjonale føringer er det blant annet en forventning om regionale avklaringer knyttet til arealbruk og transport for å følge opp nasjonale og internasjonale forpliktelser for å stanse naturtapet, ivareta jordvernet og redusere klimagassutslippene. Vi mener Buskerudplanen ikke gir tilstrekkelig svar på dette slik den er utformet. Dette mener vi er uheldig. Manglende føringer vil også skape usikkerhet og gjøre planarbeidet mer uforutsigbart for kommunene. Dette mener vi ikke er i tråd med formålet med planen som er å gi en tydelig retning for ønsket samfunnsutvikling i Buskerud.

Bakgrunn

Det går frem av oversendelsen at forslag til regional plan for Buskerud skal være et samlende politisk verktøy for ønsket samfunnsutvikling i Buskerud, og at den skal sette tydelig retning og prioriteringer som kan omsettes til konkret handling.

Det er vedtatt tre politiske utviklingsmål for Buskerudsamfunnet. Dette er følgende:

- **Mer innenforskap:** Buskerud er et inkluderende samfunn der alle deltar og bidrar aktivt
- **Omstilling og verdiskaping:** Buskerud lykkes med omstilling og verdiskaping
- **Forvaltning av natur- og kulturverdier:** Buskerud forvalter sine natur- og kulturverdier i et generasjonsperspektiv

Det er videre foreslått 9 satsningsområder på tvers av utviklingsmålene for å sikre en tverrfaglig tilnærming. Disse satsningsområdene skal gjelde for inneværende valgperiode.

Den regionale planen skal erstatte regional plan for areal og transport i Buskerud fra 2018. Regional plan for Buskerudbyen fra 2013 skal videreføres inntil videre. Fjellplanene og vannforvaltingsplanene

---

E-postadresse:
sfospost@statsforvalteren.no

Sikker melding:

www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:

Pb 325

1502 Moss

Besøksadresse:

Moss: Vogts gate 17

Drammen: Dr. Hansteinsgate 9

Oslo: Stensberggata 27

Telefon: 69 24 70 00

www.statsforvalteren.no/os

Org.nr. 974 761 319

blir også videreført.

Vi ga innspill til planarbeidet i vårt brev av 26. juni 2025. Her skrev vi blant annet at det var viktig at det ble foreslått konkrete mål og føringer for arealbruken for å følge opp nasjonale mål innenfor areal- og klimaområdet, og vi viste til klima- og naturkrisen som bakgrunn for dette. Samtidig løftet vi frem som positivt at det var foreslått flere satsningsområder som skal bidra til mer innenforskap, omstilling og verdiskapning, samt bidra til å sikre natur- og kulturverdier.

Statsforvalterens rolle

Vi skal bidra til at planer ivaretar nasjonale og vesentlige regionale interesser innen landbruk, klima og miljøvern, folkehelse, barn og unges interesser, samfunnssikkerhet og gravplasser. Statsforvalteren skal arbeide for at Stortingets og regjeringens vedtak, mål og retningslinjer innen våre ansvarsområder blir fulgt opp i kommunale planer. Kommunen er planmyndighet og har ansvaret for at plan- og bygningslovens formelle krav til innhold og planprosess oppfylles i planarbeidet.

Vurdering

I *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027* er det flere føringer som er direkte knyttet til regional planlegging. Tilsvarende finnes de vedtatte *statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet* og *statlige planretningslinjer for klima og energi*. Vi har i [Statsforvalterens forventningsbrev for 2026](#) og på vår nettside med oversikt over føringer for [kommunal planlegging](#) redegjort for viktige føringer innen våre ansvarsområder. Disse dokumentene er også relevante for regional planlegging.

Det er viktig at fylkeskommunen gjennom sin regionale planlegging bidrar til å følge opp nasjonal politikk og gir føringer for hvordan ulike tema bør løses i Buskerudsamfunnet og i kommunene. Vi ser det blant annet som positivt at fylkeskommunen legger vekt på tidlig dialog og god kunnskap. Buskerudbarometeret skal bidra til økt kunnskap og skal følge utviklingen i Buskerud slik at kursen kan legges om hvis utviklingen går i feil retning.

Erfaringen fra gjeldende fylkesplaner viser at regional planlegging er viktig for Buskerudsamfunnets utvikling. Det bidrar til å gi rammer for å nå overordnede mål, men også forutsigbarhet på tvers av kommunegrensene. Vi ser at flere kommuner også har bemerket behovet for konkrete føringer i sine innspill til oppstart av planarbeid og forslag til planprogram. Dette mener vi imidlertid ikke er fulgt opp i planen i tilstrekkelig grad.

Vi har nedenfor merknader til noen utvalgte tema. For øvrige temaer viser vi til våre tidligere innspill og ovennevnte forventningsbrev til kommunene.

Arealbruk og mobilitet

Vi mener det er positivt at Buskerud fylkeskommune legger vekt på god kunnskap og at det skal prioriteres å få frem tall og statistikk på utviklingen i fylket gjennom Buskerudbarometeret. Natur- og arealregnskap skal også utarbeides som ledd i dette. På den måten vil fylkeskommunen kunne bidra med viktig kunnskap inn i planarbeidet. Buskerud fylke består av mange kommuner med ulike utgangspunkt. Det å bidra aktivt med kunnskap for kommunene vil komme alle til gode, men spesielt for mindre kommuner vil dette være nyttig og et viktig bidrag i planleggingen.

Det er også vektlagt ønsket om tettere dialog med kommunene og at fylkeskommunen sammen med statlige etater ønsker å innta en veilederrolle ovenfor kommunene og bidra til

kompetanseheving gjennom faglige møteplasser som plantreff, webinarer og kurs. Vi mener dette er positivt, og vi ønsker å bidra inn i et slikt arbeid.

Vi savner imidlertid klare og konkrete mål i planen for ønsket utvikling i Buskerud. I vedtatt planprogram står det følgende:

«Flere kommuner ønsker regional samordning rundt lokalisering av næringsområder, hvordan vi planlegger boliger, tjenester og mobilitet i sammenheng samt hvordan spørsmål rundt energi og forvaltning av naturressurser bør håndteres».

Forslag til regional plan gir ikke svar på dette, og slik vi leser forslaget er det meningen at svarene skal tas i dialog med den enkelte kommune med utgangspunkt i den nasjonale politikken, hvor blant annet de statlige planretningslinjene skal være en viktig plattform for dette. Dette gjør planarbeidet for den enkelte kommune mer uforutsigbart slik vi vurderer det.

I gjeldende regional plan for areal og transport i Buskerud er det blant annet vedtatt regionale føringer innenfor den nasjonale politikken som blant annet gir svar på hvilke som er regionale byer, større tettsteder og mindre tettsteder i Buskerud. Det er også definert hva som kjennetegner disse og hvilke funksjoner disse skal ha. Drammen, Hønefoss og Kongsberg er her pekt ut som regionale byer, og Hokksund, Mjøndalen/Krokstadelva og Lierstranda er vist som større tettsteder. Resten av tettstedene i Buskerud er samlet opp i oversikten over mindre tettsteder.

Videre er det føringer om en knutepunktstruktur hvor handel, boliger og tjenester blir plassert ut fra gangavstand og sykkelavstand. Boliger skal eksempelvis ikke plasseres lenger enn 3 km fra kollektivt knutepunkt og jernbanestasjon. Videre er ABC-prinsippet lagt til grunn ved etablering av arbeidsplasser og næring. Det er også bestemt føringer for inndelingen av handel i plasskrevende handel, volumvarer og detaljhandel, hvor det er bestemt at volumvarer og detaljhandel skal plasseres i sentrum av byer og tettsteder.

I forslag til ny regional plan er det ikke tatt med noen slike føringer. Det mener vi er svært uheldig. Ovenstående punkter bør være et minimum. Både i *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging* og i *statlige planretningslinjer for areal og mobilitet*, er det forventninger/føringer om at fylkeskommunen skal legge rammer for dette. Vi viser til forventning nr. 50 i nasjonale forventninger hvor det står følgende:

«Regionalt utbyggingsmønster, senterstruktur og overordnede transportløsninger fastsettes i regionale eller interkommunale areal- og transportplaner. Planene tar hensyn til regionale og lokale forutsetninger og utbyggingspress.»

Vi mener også det blir spesielt at det kun er den regionale planen for Buskerudbyen som blir videreført. Her er det konkrete føringer for arealplanleggingen på lik linje med den regionale planen for areal og transport fra 2018. Planen gjelder for kommunene Kongsberg, Øvre Eiker, Drammen og Lier. For Buskerud sine 14 øvrige kommuner vil det ikke lenger gjelde noen regionale føringer på dette området. Vi vil derfor sterkt anbefale at føringene om senterstruktur, næring, bolig og handel blir videreført fra gjeldende plan.

Vi vil også vise til at det de senere årene har aktualisert seg nye utfordringer knyttet til arealkrevende industri. Datasentre og solkraftanlegg er eksempler på dette. Her er det viktig med en regional politikk som legger rammer for hvor dette kan plasseres i fylket og forutsetninger for slike etableringer. Dette er ikke omtalt i planen. Det står kun at det ønskes dialog og samarbeid på tvers

av kommunegrenser for utvikling av regionale næringsområder. Vi imøteser videre dialog i arbeidet rundt denne problemstillingen, men mener den regionale planen kunne vært mer konkret på dette området.

Natur og klima

Som vi uttalte ved varsel om oppstart av planarbeid, så har FN slått fast at vi er inne i en natur- og klimakrise. Naturmangfoldet har aldri vært så truet som det er i dag. Samtidig er klimaet i endring på grunn av menneskeskapt klimagassutslipp. Sammen og hver for seg utgjør dette eksistensielle utfordringer hvis den negative trenden fortsetter. Norge har sluttet seg til internasjonale mål om å redusere klimagassutslippene og tapet av natur, og det er blant annet pekt på at arealendringer er en av hovedårsakene til at naturtyper og arter forsvinner. Med dette som bakteppe, mener vi derfor det er nødvendig med konkret mål og føringer for å klare å snu den negative utviklingen. Det er positivt at et av hovedutviklingsmålene er at vi skal forvalte våre naturverdier i et generasjonsperspektiv. Men vi trenger konkrete mål og tiltak for nettopp å sikre dette. Her mener vi planen blir for vag og lite konkret.

Ifølge naturavtalen skal vi stoppe og reversere tapet av natur gjennom blant annet vern og restaurering, og det er satt konkrete mål for dette innen 2030. Regjeringen har blant annet lagt frem en egen stortingsmelding om naturmangfold - Meld. St. 35 *Bærekraftig bruk og bevaring av natur - Norsk handlingsplan for naturmangfold*. Her går det frem at regjeringen vil jobbe for at Norge reduserer nedbyggingen av særlig viktige naturarealer innen 2030 og begrense netto tap av særlig viktige naturarealer til et minimum innen 2050. Dette er ikke nevnt i planen og det er heller ikke foreslått tiltak for å nå dette. Vi viste til dette ved oppstart og mener det er uheldig at dette ikke er fulgt opp.

Når det kommer til oppfølging av de nasjonale klimamålene, mener vi det er positivt at det i planen er fokusert på omlegging av tungtransporten for å redusere klimagassutslippene. Selv om tungtransporten står for en stor andel av klimagassutslippene fra transportsektoren, mener vi det er nødvendig å se på flere tiltak. Som vi skrev i vårt innspill til oppstart av planarbeid, så er arealplanlegging og transport knyttet sterkt sammen. Det er avgjørende med en arealplanlegging som bidrar til å redusere transportbehovet og bygger opp under kollektive transportmetoder, gange og sykkel. Vi savner føringer om dette i planen.

Vi anbefaler at det også settes mål for reduksjon av klimagassutslippene innenfor det nasjonale målet. Det er vedtatt gjennom klimaloven at klimagassutslippene skal reduseres med minst 55 % fra utslippsnivået i referanseåret 1990 innen 2030, 70-75 % innen 2035 og at Norge skal være et lavutslippssamfunn i 2050.

Vi vil i den sammenheng vise til at Østfold og Akershus har vedtatt et mål om utslippsreduksjon på 80 prosent innen 2030 sammenlignet med utslippene i 2016. Oslo har et mål om 95 % reduksjon sammenlignet med utslippene i 2009.

Det viktige er likevel om utslippene går ned. I en oversikt fra nettsidene til Norsk klimastiftelse, får vi frem disse tallene over reduksjon av klimagassutslipp i perioden 2009 til 2024:

Østfold	31,5 %
Buskerud	24,2 %
Oslo	34,4 %
Akershus	28,2 %

Selv om det kan bli litt forvirrende med ulike referanseår, så er det ingen tvil om at utslippsreduksjonene må betydelig ned før å nå de nasjonale målene som er satt. Med Parisavtalen er vi forpliktet til å gjøre det vi kan for å bidra til å begrense den globale oppvarmingen til *godt under 2 grader*, og helst ned mot 1,5 grader. Dette krever raske og betydelige utslippskutt.

Fritidsbebyggelse

Buskerud er en av de største hyttefylkene i landet. Samtidig som det er bygd et stort antall hytter og etablert reiselivsområder med hoteller, leilighetsbygg og skianlegg, er det også planer for mye mer. Dette legger press på viktige natur- og friluftsområder. I mange kommuner er det en planreserve som tilsvarer den mengden hytter som allerede er bygd og vel så det. Dette er ikke bærekraftig. Vi mener derfor det er positivt at fylkeskommunen skal bidra med kunnskap og at det skal utarbeides areal- og naturregnskap, slik at kommunene kan bruke dette ved «planvask» av eksempelvis kommuneplanens arealdel. Det er flere kommuner som er i gang med dette, og det er et viktig arbeid for å bidra til å redusere nedbyggingen av natur. Vi anbefaler at det legges til en retningslinje om krav til planvask ved revidering av kommuneplanens arealdel.

Det er også positivt at de regionale fjellplanene blir videreført. Det er utarbeidet regionale planer for alle villreinområdene i fylket. Det er viktig at det jobbes videre med disse planene i lys av ny kunnskap og nasjonale/regional mål, slik at hytte- og reiselivsområder utvikles på en måte som ivaretar villreinområdene og forvalter disse fjellområdene for kommende generasjoner. For villreinområdene er det først og fremst ferdsel fra fritidsboliger og turistområder inn i leveområdet som er hovedutfordringen. Her må det derfor vurderes virkninger av slik ferdsel, og eventuelt mulighet for å styre ferdsel til områder uten konflikt med villrein.

Vi foreslår at kulepunktet som sier at nye hytter ikke skal plasseres over skoggrensen, blir supplert med at ferdsel ut fra fritidsboligområder må vurderes i forhold til villreinens leveområder og annet sårbart naturmangfold. Vi mener dette er en viktig tematikk som bør belyses i planen.

Vi vil også kommentere bildet på side 40 som viser en terrengsyklist i høyfjellet ved Norefjell skisenter. Dette er inne i leveområdet for villreinen i Norefjell-Reinsjøfjell i barmarksperioden. Ved behandling av villreinmeldingen i juni 2024 vedtok Stortinget at den negative utviklingen i alle landets villreinområder skal stanses innen 2030. Det har de senere år vært svært sterk utbygging for fritidsboliger og turisme rundt Norefjell, med tilhørende økning i ferdsel inn i villreinområdet. Dette skaper usikkerhet rundt villreinens framtidige bruk av sine leveområder i Norefjell. Bildet illustrerer utfordring ved økt ferdsel inn i villreinens leveområde, også ved bruk av sykkel, og hvordan ikke gjennomtenkt informasjon og markedsføring kan bidra til å øke ferdselen inn i villreinområdet på en uheldig måte og i strid med Stortingets målsettinger. Dette illustrerer ikke god besøksforvaltning, og vi anbefaler at bildet byttes ut.

Landbruk

Nasjonalt viktige tema og føringer må forankres med regional tilnærming og forutsetninger om at kommunene skal følge opp nasjonale og regionale føringer i sin planlegging. Knapphet på arealressurser inkludert matjord, er pekt ut som viktige regionale utfordringer i planprogrammet til regional plan. Slik vi forstår regionalt planprogram skulle derfor jordvern og matsikkerhet følges opp i Buskerudplanen. Slike tema må innarbeides flere steder i planen, for eksempel ved at jordvern og matsikkerhet føyes til i aktuelle mål, retningslinjer, prioriteringer og tiltak.

Nasjonale føringer for jordvern og matsikkerhet er strammet vesentlig inn siden gjeldende regionale plan ble vedtatt. Ny nasjonal jordvernstrategi ble vedtatt av Stortinget i 2023. Jordvernålet er nå at tapet av dyrket jord på landsbasis skal være under 2 000 dekar per år.

Vern av dyrka og dyrkbar jord (jordvern) er en forutsetning for å kunne nå målene om økt matsikkerhet og økt bærekraftig selvforsyning for mat, jf. Meldingen om totalforsvar (vedtatt av Stortinget i 2025) og Melding om økt matproduksjon (vedtatt av Stortinget i 2024) samt *Nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging*. Jordvern og matsikkerhet er også tydelig forankret i FNs bærekraftsmål.

Jordvern og matproduksjon er overordnede samfunnsviktige interesser, og vern av jordressursene er forutsetning for bærekraftig utvikling og norsk samfunns- og matsikkerhet. Seterdrift er på FNs verdensarvliste og har fått økt prioritet i nasjonal og regional sammenheng, blant annet gjennom Stortingets årlige vedtak av jordbruksavtalen og regionalt miljøprogram for landbruket (RMP) i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus. Det er også viktig at Buskerudkommunene følger opp seterområder med tilhørende utmarksbeiter særskilt i samfunns- og arealplanleggingen.

Nasjonale føringer for jordvern, matsikkerhet og kulturlandskap bør derfor forankres tydelig i den regionale planen og følges opp i mål, prioriteringer, strategier, retningslinjer og tiltak – med forventninger om at kommunene følger dette opp i sine planer.

- Mål og føringer i kapittel 6 og kapittel 5 må ha tydelige føringer også for jordvern, i tillegg til natur og kultur. Regional plan bør ha forventninger om at kommunene
  - o unngår/reduserer omdisponering av dyrka og dyrkbar jord. For byggeformål må andre areal enn dyrka og dyrkbar jord og sammenhengende LNFR-områder velges. Mulighet for bedre utnytting av dagens byggeområder bør vurderes.
  - o gjennomfører avbøtende og kompenserende tiltak og krav til matjordplan - for de tilfeller tap av dyrka og dyrkbar jord ikke er til å unngå.
- Nasjonale føringer tilsier at det bør innarbeides føringer om å *endre byggeområder til LNFR-formål* også av hensyn til jordvern og matsikkerhet. Buskerudplanen har forslag om å vurdere areal for fritidsbebyggelse på nytt og endre areal til LNF-formål gjennom «planvask», men dette er bare omtalt for fritidsbebyggelse. Jordvern og landbrukshensyn mangler.
- Arealregnskap må også omfatte dyrka og dyrkbar jord.
- Beitebruk i utmark, seterområder og verdifulle kulturlandskap: Regional plan bør ha retningslinjer for arealplanlegging i slike områder. Det bør vurderes å følge opp regional plan med forslag til bestemmelser som kommunene kan bruke i sin planlegging.

Merknader til kunnskapsgrunnlaget

Buskerudbarometeret viser at samlet omdisponering av dyrka og dyrkbar jord var 467 dekar i 2024, noe som er en høy omdisponering. For 2025 rapporterte Buskerudkommunene om at det samlet sett ble omdisponert over 656 dekar dyrka og dyrkbar jord, der tap av dyrka jord utgjorde nesten 127 dekar, mens nesten 530 dekar var dyrkbar jord, jf. SSB KOSTRA landbruk 2025. Vi anbefaler at omdisponering av dyrka og dyrkbar jord vises hver for seg. Videre anbefaler vi at statistikken også viser omdisponering for siste 5-10 års periode og kommunevis.

Skogbruksnæring – relokalisering av tømmerkai

Tømmerkaia og terminalen på Lierstranda skal etter planen avvikles i 2029 (2027 oppgis som dato i NTP 2025-2036), og det er ikke avklart hvor ny terminal kan etableres. Det er i 2026 tatt initiativ til å utrede areal for relokalisering av tømmerkai fra Lierstranda. Buskerud fylke er fortsatt aktuelt område for lokalisering av ny tømmerkai, og behovet for relokalisering bør forankres gjennom Buskerudplanen med føringer om at dette skal løses gjennom en egen planprosess, se også

Regionalt næringsprogram for landbruk i Buskerud 2025-2027 (s. 24) der punktet «Bidra til løsning for ny tømmerterminal i Drammensområdet» er en strategi for mål om «effektiv tømmertransport».

Nasjonal transportplan 2025–2036 Meld. St. 14 (2023–2024) har følgende omtale av behov for tømmerkai for våre områder:

«Lokaliseringen av ny tømmerkai skal følges opp av fylkeskommunen og forankres i lokale plan- og reguleringsprosesser. Regjeringen har presisert viktigheten av at prosessen ikke forsinkes ...»

Omstilling og verdiskaping

Vekst og verdiskaping basert på bærekraftig bruk av fornybare naturressurser inkluderer muligheter for videre vekst innen lokal mat og drikke, og også opplevelser basert på lokalmat og landbrukets ressurser. Kapittel 4 bør omfatte matproduksjon og landbruk (skog, næringsutvikling, øvrige samfunnsbidrag fra landbruk), og vi viser til statistikk og forslag til oppfølging i *Regionalt næringsprogram for landbruket 2025-2027* som er vedtatt av det regionale partnerskapet der landbruksnæringer, fylkeskommunen og Statsforvalteren deltar.

Når det gjelder samfunnsbidrag knyttet til skog og skogbruksnæring viser vi også til nylig vedtatt *Handlingsplan for skogbruk i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus 2026-2030*. Vi viser til innspill under «areal og mobilitet» om lokalisering av tømmerkai i regional plan for Buskerud.

Oppsummering - landbruk

Vi er kritiske til at forslaget til regional plan ikke viser hvordan kommunene bør følge opp nasjonale føringer for jordvern og matsikkerhet i samfunns- og arealplaner. Kommunenes oppfølging er avgjørende for at nasjonale mål for jordvern og matsikkerhet skal nås. I den regionale planen mener vi at jordvern og matsikkerhet må innarbeides sammen med «natur og kultur» i foreslåtte føringer om «planvask», retningslinjer, satsinger, tiltak i kapittel 6 om areal og mobilitet og i kapittel 5 om natur og kultur i et generasjonsperspektiv.

Dersom regional plan ikke har med føringer for jordvern og matsikkerhet, kan dette bidra til å svekke kunnskap og bevissthet om jordvern og øvrig landbruk i kommunene.

Vannmiljø og forurensning

Ut fra den alvorlige situasjonen i Oslofjorden ber vi om at Buskerudplanen synliggjør sammenhengen med og oppfølgingen av *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv*. Videre ber vi om at Buskerudplanen henviser til regionale vannforvaltningsplaner som blant annet har viktige generelle retningslinjer for arealplanleggingen.

Oslofjordplanen omtaler behovet for å redusere tilførslene av nitrogen fra avløpssektoren. Vi viser til at avløp som samfunnskritisk infrastruktur er et viktig tema som i stor grad må løses på tvers av kommunegrensene. Infrastruktur er nevnt flere steder i forslaget til Buskerudplanen, blant annet i forbindelse med arealplanlegging. Vi presiserer at arealplanleggingen må sees i sammenheng med avløpsinfrastrukturen og vi ber om at dette kommer enda tydeligere fram i planen. Planlegging av nye utbygginger må ikke skje i områder uten tilstrekkelig avløpskapasitet. Forurensningsregelverket og plan- og bygningsloven § 27-2 setter skrankene for dette. Videre er EUs reviderte avløpsdirektiv langt mer ambisiøst enn dagens avløpsregelverk og stiller strengere krav til oppsamling, transport og rensing av avløpsvann. Kommunene må allerede nå starte planlegging og sette av midler til å oppgradere avløpsinfrastrukturen for å imøtekomme kravene.

Under *Omstilling og verdiskaping* nevnes blant annet store investeringskostnader for vann og avløp, og nye måter å finansiere infrastruktur. Ut fra behovet for grønn verdiskaping og omstilling til mer sirkulær økonomi, vil vi igjen peke på at avløp og avfall er ressurser som henger tett sammen og må vurderes regionalt på tvers av kommunegrensene.

Nedbygging av natur er en regional utfordring. Dette vil også omfatte naturmangfold knyttet til ferskvann og sjø, strandsoner og vassdragsbelter, samt vannmiljø. Ut fra føringer i Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden og vannressursloven § 11, anbefaler vi at behovet for øket oppmerksomhet om ivaretagelse av kantvegetasjon vurderes omtalt i planen.

Samfunnssikkerhet er nevnt i planforslaget under *Attraktive byer og tettsteder*. I Buskerud har vi sett flere eksempler på planer for ny utbygging som betinger sikringstiltak som oppfylling, motfylling og erosjonssikring i og langs vassdrag. Vi vil derfor igjen anbefale at planen gir føringer om at ny utbygging må styres bort fra områder som er utsatt for naturfare, noe som også gjør at behovet for sikringstiltak i vassdrag og vassdragsbelter unngås. Vi viser blant annet til Meld. St. 27 (2023–2024) *Tryggare framtid – førebudd på flaum og skred* og *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging*.

Under *Attraktive byer og tettsteder* vil vi også anbefale at det gis noen overordnede føringer for klimatilpasning med hensyn til blågrønne strukturer, inkludert håndtering av overvann. Gode løsninger med sammenhengende grønnstruktur, åpne vannveier i og rundt byer og tettsteder kan dempe effektene av klimaendringer, redusere forurensninger og samtidig bidra til naturmangfold og opplevelser. Det er også viktig å vurdere muligheter for gjenåpning og restaurering av allerede lukkede bekker.

Helse

Vi vil anbefale at dere tydeligere i planen har en konkret strategi for blant annet livskvalitet, forebygging og levekår, samt tydeligere bruk av folkehelseoversikten aktivt gjennom hele planen og innfører målbare indikatorer for helse, levekår og aldring.

Buskerud står foran betydelige demografiske og samfunnsmessige endringer som vil påvirke både tjenesteutvikling, samfunnsplanlegging og arbeidskraftbehovet i årene som kommer. En mer systematisk bruk av folkehelseoversikter vil styrke planens treffsikkerhet og relevans for hele regionen.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Vi mener det er positivt at et av satsningsområdene i planen er å løfte Buskerud som en "samfunnssikker region". Videre kommer det frem av planen at samfunnssikkerhet og beredskap skal legges til grunn for all planlegging. Det er positivt at fylkeskommunen setter slike føringer for arealbruken.

I regionale planer er det viktig at overordnet kunnskap om samfunnssikkerhetsutfordringene i regionen belyses, herunder styrker, sårbarheter og utfordringer. Buskerudplanen beskriver dagsaktuelle temaer som klimaendring, kritisk infrastruktur, viktige samfunnsfunksjoner og et sammensatt trusselbilde. I lys av flere faktorer, herunder en skjerpet sikkerhetspolitisk situasjon, klimaendringer, mer ekstremvær og forventninger knyttet til totalberedskap, anbefaler vi at Buskerudplanen omtaler beredskap uttrykkelig i planen og ikke bare som satsningsområde.

Vi vil også anbefale at beredskap løftes tydeligere frem i planen, og at sårbarheter og utfordringer i regionale ROS-analyser som fylket blir berørt av blir inkludert. Vi anbefaler også at Buskerudplanen inkluderer fylkeskommunens ansvar i krisesituasjoner, herunder eksempelvis for transportberedskapen.

Konsekvensutredning

Som det står i konsekvensutredningen, så er det ingen egen nasjonal veileder for konsekvensutredning av regionale planer. Det er derfor tatt utgangspunkt i utredninger som har blitt utarbeidet i forbindelse med andre regionale planer. Med utgangspunkt i at planen er veldig overordna og lite konkret, vil vi tro det også er utfordrende å konsekvensutrede planen. Som det står i utredningen, vil også etterlevelse av planen være avhengig av flere ulike forhold. For alle regionale planer som kun har regionale føringer og ikke er juridisk bindende, så vil etterlevelse av planen alltid være en usikkerhet.

Det skal også sies at en viktig faktor for etterlevelsen er om planen gir svar på aktuelle samfunnsutfordringer og at den gir retning for Buskerudsamfunnet. Hvis planen gir lite svar på dette, vil også etterlevelsen av planen være begrenset.

I konsekvensutredningen er det i nullalternativet tatt utgangspunkt i at det ikke er utarbeidet noen plan for området. Dette er normalt riktig ved utarbeidelse av KU for reguleringsplaner i henhold til metodikken som er utarbeidet av Miljødirektoratet, veileder M-1941. Poenget med dette er å synliggjøre de reelle konsekvensene av en reguleringsplan, og ikke utrede konsekvensene hvor det «trekkes fra» som at området er bygd ut etter gjeldende plan. Siden gjeldende plan ikke er aktuell lenger, skal den derfor heller ikke tas hensyn til dette i utredningen. Området skal utredes med utgangspunkt i dagens tilstand.

I nullalternativet som er brukt i konsekvensutredningen, er denne metodikken lagt til grunn. Det er tatt utgangspunkt i at det ikke er noe areal- og transportplan. I samlet oversikt over konsekvensene av Buskerudplanen får de fleste temaene en positiv konsekvens. Vi mener det hadde hatt større nytteverdi innenfor arealforvaltningstemaene, hvis konsekvensene av å erstatte gjeldende areal- og transportplan med den nye Buskerudplanen hadde blitt utredet. Dette mener vi er viktig beslutningsgrunnlag når ny plan skal vedtas, hvor det er foreslått svært få konkrete føringer for den kommunale planleggingen.

Vesentlig innvending

I dialogen med Buskerud fylkeskommune har vi under prosessen med planen signalisert at vi ville vurdere vesentlig innvending til planen. Siden det ikke foreslås noen konkrete tiltak som kommer i konflikt med nasjonale føringer, har vi kommet frem til at vi ikke har grunnlag for å fremme dette. Vi legger også til grunn at det ikke er et nasjonalt krav om utarbeidelse av en regional plan.

Konklusjon

Vi mener det er positivt at det er lagt vekt på å jobbe for et inkluderende samfunn og at det skal legges til rette for omstilling og verdiskaping. Videre mener vi det er bra at det er prioritert god dialog og veiledning, hvor det legges vekt på å fremskaffe god kunnskap til kommunene gjennom Buskerudbarometeret.

Vi mener imidlertid at Buskerudplanen ikke følger opp de de nasjonale føringene innen arealbruk og mobilitet og Norges forpliktelser, jf. klima- og naturavtalen. Vi ber derfor om at denne delen av planen blir omarbeidet. Slik planen er utformet nå, er ikke dette en plan som vi kan legge til grunn i vår oppfølging i den kommunale planleggingen. Vi forutsetter at vesentlige endringer av planen blir gjenstand for en ny høring.

Vi ønsker fylkeskommunen lykke til med det videre arbeidet og stiller oss til disposisjon for å diskutere eventuelle endringer.

Vi ber om å bli orientert videre i saken. Om Buskerudplanen blir vedtatt, ber vi om å få tilsendt godkjent regional plan.

Med hilsen

Jan Tore Sanner
Statsforvalter i Østfold,
Buskerud, Oslo og Akershus

Karsten Butenschøn
avdelingsdirektør
Klima- og miljøvernnavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Medsaksbehandlere: Anette Søråas (landbruk), Lise Økland (vanmiljø), Kjetil Heitmann (villrein), Elin Ristvedt (Helse), Marthe Myhre (samfunnssikkerhet og beredskap)

Kopi til:

Statens Vegvesen	Postboks 1010 Nordre Ål	2605	LILLEHAMMER
Kongsberg kommune	Postboks 115	3602	KONGSBERG
Øvre Eiker kommune	Postboks 76	3301	HOKKSUND
Drammen kommune	Postboks 7500	3008	DRAMMEN
Lier kommune	Postboks 205	3401	LIER
Modum kommune	Postboks 38	3371	VIKERSUND
Hole kommune	Viksveien 30	3530	RØYSE
Ringerike kommune	Postboks 123 Sentrum	3502	HØNEFOSS
Sigdal kommune	Borgestubakken 2	3350	PRESTFOSS
Flesberg kommune	Lampelandhagan 7	3623	LAMPELAND
Rollag kommune	Vrågåvegen 10	3626	ROLLAG
Nore og Uvdal kommune	Sentrum 16	3630	RØDBERG
Hol kommune	Ålmannvegen 8	3576	HOL

Hemsedal kommune	Hemsedalsvegen 2889	3560	HEMSEDAL
Ål kommune	Tingstugu, Torget	3570	ÅL
Gol kommune	Gamlevegen 4	3550	GOL
Nesbyen kommune	Alfarvegen 117	3540	NESBYEN
Flå kommune	Sentrumsvegen 24	3539	FLÅ
Krødsherad kommune		3536	NORESUND